

Lausunto

24.06.2025

Asia: VN/15881/2025

Viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointi (SOVA) potentiaalisista talousvyöhykkeen merituulivoima-alueista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Skyborn Renewables Offshore Finland Oy:n lausunto Viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointiin (SOVA) potentiaalisista talousvyöhykkeen merituulivoima-alueista:

Kiitämme mahdollisuudesta lausua talousvyöhykkeen potentiaalisten merituulivoima-alueiden ympäristöarvioinnin suunnittelusta ja ympäristöselostuksen valmistelusta. Arviointi on rajattu koskemaan Valtioneuvoston päätösluonnoksessa osoitettuja talousvyöhykkeen merituulivoima-alueita ja energiantuotannon vaatimia sähkönsiirtoyhteyksiä maalle, ja sitä maantieteellistä aluetta, johon näiden vaikutukset kohdistuvat. Kunkin merituulivoimahankkeen tarkemmat vaikutukset selvitetään hankekohtaisesti osana hankkeiden luvitusmenettelyä.

Pidämme haastavana alueiden rajaamista jo tässä vaiheessa vain neljään alueeseen. Sekä talousvyöhykkeellä että aluevesillä alueiden ja erityisesti merenpohjan soveltuvuutta merituulivoiman rakentamiseen on tutkittu vasta hyvin vähän tai ei ollenkaan, jolloin saatetaan heikentää merituulivoiman toteutumismahdollisuuksia Suomessa rajaamalla kilpailutettavien alueiden määrää liikaa. Merituulivoimalla on ratkaiseva rooli siinä, että Suomi pystyy vastaamaan tulevaisuuden kasvavaan sähköntarpeeseen. Fingridin ennusteet tulevasta (2040) vuosittaisesta sähkönkulutuksesta vaihtelevat 136 ja 261 TWh:n välillä (83 TWh vuonna 2024). Merituulivoima on avainasemassa tulevaisuuden sähköntarpeen kysynnän täyttämisessä, mutta myös Suomen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisessa vuoteen 2035 mennessä.

Skyborn on vuodesta 2021 alkaen kehittänyt päätösluonnoksessa esitettyä aluetta ”Perämeri etelä” Reimari-nimen alla. Hankkeelle myönnettiin tutkimuslupa ja YVA-menettely saatiin lähes valmiiksi, kunnes merituulivoiman hankekehityksen edellytykset merkittävästi muuttuivat valtioneuvoston keväisen (2.5.2024) päätöksen myötä.

”Perämeri etelä” soveltuu erinomaisesti merituulivoiman tuotantoon. Alueelta on kohtuullinen etäisyys rannikkoon, jolloin myös sähkönsiirtoreitin pituus on kohtuullinen, mikä muun muassa vähentää häviöitä sähkönsiirrossa. Myös Fingrid on osoittanut Kokkolan alueelta merituulivoimalle liityntäpisteen, mikäli alueen sähkönkulutus kasvaa ennustetusti. Teollisuuden sähköistyminen edellyttää suurta sähköntarvetta alueellisesti ja kohtuullisella etäisyydellä sijaitsevalla merituulivoima-alueella olisi erinomaiset mahdollisuudet tarjota sitä.

Etäisyyden ollessa kuitenkin riittävä (noin 20 km), voidaan myös välttää haitallisia ympäristövaikutuksia. Esimerkiksi lintumuutosta valtaosa tapahtuu rannikkoa myötäillen ja merituulivoima-alueiden sijoittamisella avomerelle voidaan vähentää lintutörmäysten riskejä.

Alueen valintaa merituulivoiman tuotantoalueeksi puoltaa myös se, ettei lähistöllä ole muita suunniteltuja merituulivoima-alueita, jotka heikentäisivät ”Perämeri etelä” -alueen tuulienergiaa. Kokkolan ja Pietarsaaren satamien läheisyys myös tukee ”Perämeri etelä”-alueen rakentamis- ja tuotantovaihetta. Lyhyemmät liikennöintimatkat vähentävät meriliikenteestä aiheutuvia haittoja.

”Perämeri etelä” on kooltaan 284 km². Alueen kokoa ei liian varhaisessa vaiheessa tulisi rajata liikaa, vaan ennemminkin laajentaa. Tarkemmat merenpohjan tutkimukset sekä ympäristöselvitykset rajaavat rakennettavissa olevaa aluetta joka tapauksessa, ja tutkimusten perusteella hankekehittäjä kohdentaa tuotantoalueen parhaiten soveltuvimmalle alueelle. Alueen pohja on hyvin heterogeeninen, jolloin voimalasijoittelulle haetaan paikkoja matalammista paikoista (18-45 m) sekä sellaisista paikoista, missä ei ole liian paksua kerrosta pehmeää pohjasedimenttiä. Suurten voimaloiden asennusteknologia sekä vedenalaiset luontoarvot rajoittavat perustusten asentamista alle 15-18 m syvään veteen. Heterogeeniset pohjan muodot haastavat myös merikaapeleiden asennusta, sillä suuria korkeuseroja on vältettävä. Pohjan rakennettavuutta (kairauksia) ei alueella ole vielä tutkittu.

Pidämme myös tärkeänä, että alueiden sijoittamisessa ja rajaamisessa huomioidaan se, että myös Ruotsin talousvyöhykkeellä sijaitsevat hankealueet osaltaan joustavat merituulivoima-alueiden rajaamisessa merenkulun ehdoilla. Meriliikenteelle tulisikin jättää kohtuullinen liikennöintikäytävä molemmille puolille Suomen ja Ruotsin välisen talousvesivyöhykkeen rajaa.

Näemme arviointiohjelman osin puutteellisena talviaikaisten vaikutusten arvioinnin osalta. Nämä vaikutukset voivat olla sekä positiivisia (ilmastonmuutoksen hillintä ja sen seurauksena aiheutuvat vaikutukset) että haitallisia (esimerkiksi voimaloiden vaikutus jääpeitteeseen).

Arviointiohjelman sisällön osalta haluaisimme tuoda esille, että ohjelma ei tunnu ottavan riittävässä määrin huomioon merituulivoiman positiivisia vaikutuksia ympäristölle ja yhteiskunnalle. Uusiutuvan

energian tuotanto mahdollistaa siirtymän fossiilisista energianlähteistä pois. Ilmastonmuutoksen hillitsemisellä on positiivinen vaikutus kasvi- ja eläinlajeihin, biodiversiteettiin ja ekosysteemeihin. Energian tuottaminen merituulivoimalla ei myöskään aiheuta hiukkaspäästöjä, millä on vaikutus ilmanlaatuun. Merialueen hyödyntämisellä uusiutuvan energian tuotantoon vältetään myös kilpailu maa-alasta maatalouden, metsätalouden ja maa-alan muiden käyttötarkoitusten kanssa. Vaikutuksia maankäyttöön tulisi muutenkin tarkastella osana arviointia.

Merituulivoiman mahdollistamaa positiivista vaikutusta Suomen talouden kehittymiseen ja keskeistä roolia vihreässä siirtymässä esimerkiksi uusiutuvien polttoaineiden laajamittaisen tuotannon mahdollistajana tulisi myös tarkastella osana SOVA-arviointia niin suorien kuin välillistenkin vaikutusten kautta.

Vaahtera Anu
Skyborn Renewables Offshore Finland Oy